

RECENZJE
Andrzej Manecki – Agaty i krzemienie. Geneza piękna – piękno genezy. Wyd. AGH, Kraków 2015, s. 90 + CD.

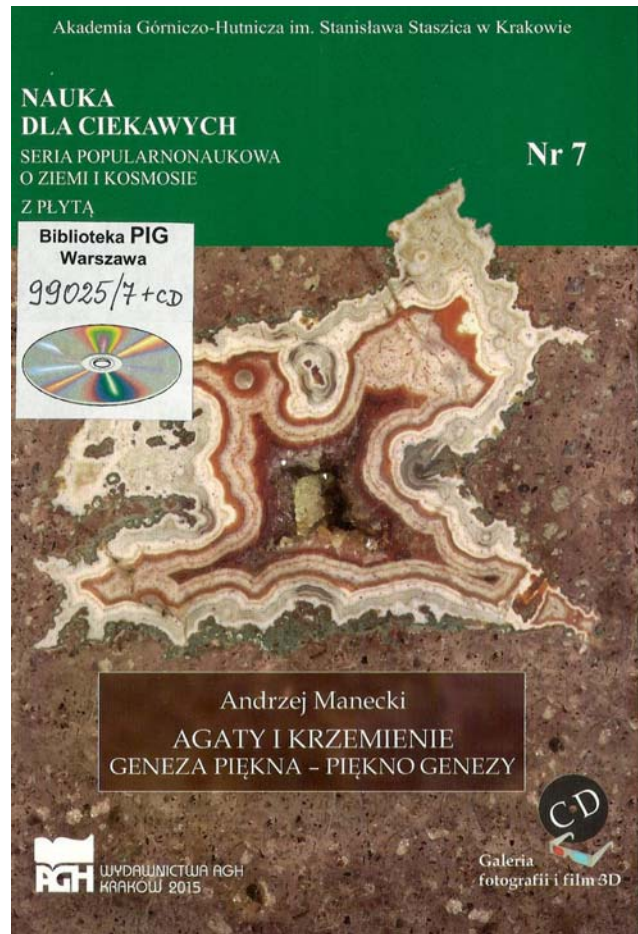
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie wydaje bardzo ciekawą serię niewielkich książeczek popularnonaukowych o Ziemi i Kosmosie zatytułowaną „Nauka dla ciekawych”. Mają one w sposób atrakcyjny popularyzować wiedzę z dziedziny geologii w nawiązaniu do kosmicznej i geologicznej historii Ziemi. Seria jest przeznaczona dla szerokiego kręgu odbiorców, a poszczególne jej pozycje mogą być pomocą dydaktyczną dla nauczycieli czy wykładowców. Dołączona do każdej pozycji płyta CD będzie zapewne stanowiła dodatkowy element edukacyjny, ponieważ ilustracje i komentarze przedstawione w formie prezentacji są uzupełnieniem głównego tekstu.

„Agaty i krzemienie. Geneza piękna – piękno genezy” to siódma książka serii. Ma ona na celu przybliżenie czytelnikowi piękna agatów i krzemieni, biorąc pod uwagę ich całkiem fascynującą genezę. Jej autorem jest prof. dr hab. inż. Andrzej Manecki – mineralog i petrograf z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, twórca wielu podręczników i publikacji z zakresu mineralogii. Dzięki temu czytelnik otrzymuje książkę, która powstała na podstawie rzetelnej wiedzy, co w publikacjach popularnonaukowych nie zawsze się zdarza.

Prezentowana pozycja jest podzielona na cztery części. Pierwsza z nich dotyczy agatów. Po wprowadzeniu w problematykę – poczynszy od etymologii nazwy po ich genezę – autor w sposób skrótowy, ale konkretny, opisuje najpierw agaty syngenetyczne (kuliste, migdałowcowe oraz różnokształtne, w tym gwiaździste) i epigenetyczne (żyłowe, wulkaniczne, gejzeryty i polewy gejzerytowe, skrzemieniałe drewno i in.), a następnie ich występowanie na świecie i w Polsce. Kilka słów zostało poświęconych krajowym giełdom agatów, a także rekomendacji najciekawszych publikacji książkowych i albumowych o tych minerałach. Ciekawe, że najobszerniejszy jest rozdział o ich nazewnictwie, w którym autor przedstawia ok. 100 ich nazw najczęściej cytowanych w literaturze i najchętniej nadawanych przez kolekcjonerów.

W drugiej części zostały przedstawione krzemienie i czerty. Szczególną uwagę autor poświęca krzemieniom pasiastym, ich genezie i występowaniu w Polsce, w tym na terenie prehistorycznych podziemnych kopalni w Krzemionkach Opatowskich. Znajduje się w niej również krótka prezentacja narzędzi z krzemieni i parę słów o ich wojennym wykorzystaniu (w pistoletach i karabinach skałkowych).

Dział trzeci publikacji to opis składu mineralnego agatów i krzemieni. Autor przeznaczona kilka zdań dla każdego minerału wchodzącego w ich skład (kwarc, chalcedon, cristobalit, trydymit, mogánit, opal). Wiadomości podane są w sposób encyklopedyczny. Nie ma tu barwnych opisów tylko suche fakty. To nie wada książki tylko chyba zamierzony cel jej twórcy, chociaż w innych fragmentach

daje się ponieść swemu temperamentowi, przechodząc do stylu bardziej dziennikarskiego.

Ostatnia część publikacji to aneks, w którym czytelnik znajdzie informacje o państwowych oraz prywatnych kolekcjach agatów i krzemieni pasiastych, ich ekspozycjach w muzeach prywatnych oraz o stowarzyszeniach kolekcjonerów, a także lista najbardziej znanych indywidualnych ich zbieraczy. Całość kończy spis najważniejszej literatury dotyczącej tych minerałów.

Trzeba przyznać, że jak na książeczkę o takiej tematyce mało jest w niej kolorowych zdjęć bajecznych okazów, jakimi są agaty i krzemienie. Tę skromność szaty ilustracyjnej nieco zrekompensuje nam płyta CD.

W sumie czytelnik otrzymuje rzetelną porcję wiedzy o agatach i krzemieniach, chyba pierwszy raz obejmującą tak szeroką problematykę. Książka na pewno zainteresuje nie tylko kolekcjonerów, ale wszystkich, dla których piękno zakłete w skałach jest zawsze obiektem podziwu i skłania do poznania wiedzy o jego pochodzeniu. Tę miłą dla autora rekomendację nieco mąci fakt, że część nakładu została źle złożona i brakuje w nim dziesięciu ważnych dla książki stron. Trzeba mieć nadzieję, że czytelnik kupujący tę pozycję w księgarni otrzyma egzemplarz pozbawiony wad.

Włodzimierz Mizerski